

Gra zespołowa z zakresu edukacji globalnej

autorzy:

Małgorzata Piasek
Dorota Kondrat

grupa docelowa:

młodzież od 15 lat
10 - 20 osób

materiały:

- ✓ para starych spodni dżinsowych, pociętych na 5 części
- ✓ metka "Made in China" narysowana lub wycięta z dowolnego ubrania
- ✓ mydło krawieckie (lub końcówka zwykłej kostki mydła)
- ✓ załączniki 1, 2, 3, 4
- ✓ ewentualnie ulotki Fairtrade: <https://www.fairtrade.org.pl/materiały-dla-ciebie/>
- ✓ nagrody dla wszystkich uczestników (np. słodycze Fairtrade)

cele:

czas trwania:

45-60 minut

- ✓ Zapoznanie uczestników z problemami społecznymi i środowiskowymi, występującymi w przemyśle odzieżowym.
- ✓ Umiejętność wskazania działań, mających na celu podniesienie standardów społecznych i środowiskowych przy produkcji odzieży.

Przebieg gry:

Gra się toczy wokół stołu, przy którym może się pomieścić od 10 do 20 osób. Uczestnicy dzielą się na 5 drużyn. Grę prowadzi moderator, zadając odpowiednie pytania lub podpowiadając hasła negocjującym drużynom.

1. Moderator układa na stole 5 pociętych kawałków džinsów z metką "Made in China". Zadaniem uczestników jest ułożenie z nich całości. Następnie kawałkiem mydła uczestnicy zapisują na materiale podane procenty (załącznik 1) według wielkości kawałków. Następnie otrzymują pocięte karteczki, które stanowią udział interesariuszy w produkcji i handlu džinsów (załącznik 2) i mają je dostosować je do kawałków materiału. Na zakończenie tej części prowadzący informuje co kryje się za jednym procentem ceny džinsów, czyli wynagrodzeniem dla pracowników i pracowników w krajach Globalnego Południa, czyli:

- niska płaca, niedostateczna, aby zaspokoić podstawowe potrzeby człowieka,
- nadgodziny oraz zmienny czas pracy – zależy od zamówień,
- brak umów, regulaminów pracy, czy prawa do niezależnych związków zawodowych,
- niebezpieczne warunki pracy, często brak właściwej opieki zdrowotnej,
- brak bezpieczeństwa zatrudnienia,
- zaangażowanie w pracę osób małoletnich.

Moderator mówi też, że podział zysków między interesariuszy w tym ćwiczeniu jest teoretyczny, ale zbliżony do faktów (Clean Clothes Polska; film "Chiny w kolorze blue").

2. W drugiej części gry uczestnicy dowiadują się, czym jest idea Sprawiedliwego Handlu; czytają w zespołach załącznik 3 wydrukowany w 5 egzemplarzach, ewentualnie zapoznają się z ulotkami Fairtrade (załączniki 5, 6). Moderator mówi, że każdy z zespołów będzie jednym z interesariuszy przystępujących do koalicji na rzecz sprawiedliwego handlu. Zespoły losują kartki z załącznika 2 i wypisują argumenty, jakich ich strona potrzebuje w negocjacjach. Zadaniem 5 zespołów będzie przeprowadzenie negocjacji tak, aby podział zysków był sprawiedliwszy, ale realistyczny. Warto przytoczyć argument różnej siły nabywczej pieniądza w różnych krajach. Można również podać szacowaną cenę spodni w sklepie (np \$40) i czas potrzebny na uszycie jednej pary w fabryce (1 godzina). Po negocjacjach moderator może zachęcić młodzież do dyskusji wspomagając się pytaniami (załącznik 4). Dodatkową pomocą przy dyskusji będą plakaty "Co oznacza znak Fairtrade?" i "Dlaczego warto wybierać Fairtrade?" do pobrania na stronie: <https://www.fairtrade.org.pl/materialy-dla-ciebie/>

3. Zakończenie

Gra Fair Fashion to gra symulacyjna, w której koniec wyznacza moment, gdy wszystkie zespoły zgodzą się, że wypracowany podział zysków zaspakaja ich potrzeby i jest sprawiedliwy.

Moderator ogłasza osiągnięcie zysku przez wszystkich i nagradza uczestników produktami Fairtrade.

50%

25%

11%

13%

1%

źródło:

https://www.cleanclothes.pl/materialy/publ_5_nabijanie_kasy_gigantyczni_detalisci_praktyki_zamowien_i_warunki_pracy_w_przemysle_odzieżowym.pdf

Marka (zysk firmy, w tym koszt reklamy)

Sprzedawca detaliczny (sklep, gdzie kupuję
dżinsy)

Pracownicy fabryk (zarobek kilku osób)

Transport (w tym cło i podatki)

Fabryka (w tym koszty materiałów)

Załącznik numer 3

Najważniejsze zasady Sprawiedliwego Handlu

Uczciwa cena jaką otrzymują producenci za swoje produkty

- jej wysokość powinna być zawsze ustalana z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, przy udziale producentów i innych zainteresowanych stron
- powinna pokrywać koszty zrównoważonej ekologicznie i społecznie produkcji

Bezpieczne i oparte na zasadach szacunku praktyki handlowe

- krótki czas oczekiwania na zapłatę
- możliwość prefinansowania, jeśli wymaga tego sytuacja
- bezpośrednie relacje pomiędzy producentami a organizacjami handlowymi
- skracanie łańcucha pośredników

Sprawiedliwe płace i odpowiednie warunki socjalne

- płace na plantacjach, gdzie produkuje się towary na zasadach Sprawiedliwego Handlu, powinny zapewniać pracownikom i ich rodzinom wystarczające środki na utrzymanie
- bezpieczne, nie zagrażające zdrowiu warunki pracy
- wolność zrzeszania się
- równe płace w przypadku kobiet i mężczyzn
- niewykorzystywanie pracy dzieci, zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka oraz na podstawie lokalnego prawa

Demokratyczne zarządzanie organizacją producencką

- producenci powinni powołać i stopniowo wzmacniać demokratyczną organizację producencką (np. spółdzielnię, stowarzyszenie rolników, związek zawodowy pracowników)
- decyzje powinny być podejmowane wspólnie, w sposób demokratyczny i transparentny

Dążenie do zwiększania niezależności producentów

- długofalowym celem Sprawiedliwego Handlu jest takie wsparcie drobnych producentów, aby w przyszłości mogli prowadzić opłacalną działalność także poza ruchem i być konkurencyjnymi na rynku krajowym bądź światowym

Zwiększanie wiedzy i świadomości konsumentów

- zadaniem organizacji Sprawiedliwego Handlu jest także edukacja i zwiększanie świadomości konsumentów w zakresie podejmowania etycznych wyborów konsumenckich, dostarczanie im informacji o producentach, ich produktach oraz warunkach, w jakich powstały

Załącznik numer 4

Dyskusja nad przyczynami podziału kosztów w globalnym przemyśle odzieżowym.

Jakie są plusy i minusy faktu, że zachodnie koncerny zlecają produkcję odzieży w krajach Globalnego Południa (Chiny, Indie, Bangladesz, Turcja, etc.)?

Czy wszyscy zaangażowani w produkcję i handel dżinsami otrzymują tyle, ile powinni?

Jakie są ukryte koszty produkcji dżinsów? (np. zebranie bawełny, wyprodukowanie i ufarbowanie tkaniny, guziki, suwaki, metki, inne sposoby zdobienia).

Jakie z tych kosztów ponosi sam człowiek? (np. mordercza praca przy zbieraniu bawełny w Afryce lub w Azji, pakowanie, piaskowanie dżinsów - bardzo toksyczne, etc.)

Dlaczego marża sklepu jest tak wysoka i czy można coś zrobić, aby była niższa?

Ile otrzymują właściciele fabryk?

Co oznacza dla pracowników fabryki fakt, iż otrzymują tak niskie pensje?

Jakie podstawowe potrzeby, jak wyżywienie, mieszkanie, odzież, transport, edukacja, opieka medyczna, powinna pokryć pensja pracownika fabryki?

Dlaczego pracownicy godzą się na takie niskie pensje?

Jaki procent zysku byłby bardziej sprawiedliwy?

Jak rozwiązać problem nadużyć w stosunku do pracowników, jak praca w nadgodzinach, brak bezpieczeństwa zatrudnienia, niebezpieczne warunki pracy oraz odbieranie praw związkowych?

Gra Fair fashion powstała w projekcie "Twórczo i odpowiedzialnie - szkoła w zmieniającym się świecie" 2018 r. Fundacji Instytut Edukacji Kreatywnej - INEK

Redakcja i współtworzenie gier: Dorota Kondrat

**Szczególne podziękowania dla:
Adama Nejmana za opracowanie graficznej strony gier
i Magdaleny Białobrzeskiej za wsparcie merytoryczne**

Gra Fair fashion jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz autorów oraz Fundacji Instytut Edukacji Kreatywnej - INEK. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2018. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.